

Stockholms universitet

Revisionsrapport – Årsredovisning 2015

Riksrevisionen har granskat Stockholms universitets årsredovisning, daterad 2016-02-15. Syftet har varit att bedöma om:

- årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande regelverk,
- den ger en rättvisande bild av det ekonomiska resultatet, finansiering och finansiella ställning,
- resultatredovisningen är förenlig med övriga delar, samt om
- ledningen efterlevt de föreskrifter som är tillämpliga för användning av anslag och inkomster, samt
- huruvida det framkommit något som tyder på att ledningen inte följt förordningen om intern styrning och kontroll i sin bedömning av intern styrning och kontroll.

Vi har införskaffat en förståelse av den interna styrningen och kontrollen som bedömts vara relevant för revisionen för att kunna utforma ändamålsenliga revisionsåtgärder. Vår förståelse av den interna kontrollen är därmed begränsad och syftar inte till att uttrycka en åsikt om effektiviteten i myndighetens interna styrning och kontroll. De punkter som framgår i revisionsrapporten är sådana iakttagelser som vi har identifierat under revisionen och som bedömts vara tillräckligt viktiga att rapportera till ledningen.

Dessa har dock inte påverkat revisionsberättelsens utformning.

Riksrevisionen önskar information senast 2016-06-01 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

1 Kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet

Det ekonomiska målet för avgiftsfinansierad verksamhet ska vara full kostnadstäckning enligt 5 § avgiftsförordningen (1992:191). Full kostnadstäckning innebär enligt avgiftsförordningen att intäkterna, inom respektive avgiftsfinansierat område, på några års sikt ska täcka samtliga kostnader som direkt eller indirekt hör till den avgiftsbelagda verksamheten.

Av årsredovisningen framgår att den avgiftsfinansierade verksamheten, med krav på full kostnadstäckning, genererat överskott över tid och att Stockholms universitet (SU)

redovisar ett ackumulerat överskott på 50,9 mnkr. Granskningen visar att 21,7 mnkr av det ackumulerade överskottet hänför sig till en enskild institution, Företagsekonomiska institutionen. Det ackumulerade överskottet för institutionen uppgick i samband med årsredovisningen till mer än 75 % av omsättningen 2015 då det gäller uppdragsutbildning och mer än 150 % då det gäller uppdragsforskning. Vid granskning av hanteringen på institutionen noterades att institutionen kalkylerar för överskott för flera betydande avgiftsverksamheter vilket är i strid med regelverket.

Riksrevisionen har också konstaterat brister vad gäller periodiseringar samt avsaknad av regelbundna avstämningar för att säkerställa att rätt intäkter och kostnader påförs den avgiftsbelagda verksamheten. Dessa brister leder till ökade risker för felaktig redovisning av den avgiftsbelagda verksamheten vilket i sin tur försvårar regeringens uppföljning av verksamheten.

Sammanfattningsvis bedömer Riksrevisionen att SU saknar en tydlig och dokumenterad styr- och uppföljningsmodell för redovisning och hantering av den avgiftsbelagda verksamheten.

Rekommendation

Riksrevisionen *rekommenderar* att SU vidtar åtgärder mot bakgrund av resultatutvecklingen på berörd institution.

Riksrevisionen *rekommenderar* vidare att SU vidtar åtgärder för att förbättra den interna styrningen och kontrollen av den avgiftsbelagda verksamheten för hela SU. Vid bestämmande av avgifter bör även de krav som ställs i avgiftsförordningen beaktas.

2 Engagemang i Stiftelsen Fakultetskurser

Stiftelsen Fakultetskurser (Stiftelsen) bildades 1989 av lärare vid Juridiska institutionen vid SU (Institutionen) och är en näringsdrivande stiftelse. Av Stiftelsens stadgar framgår att den förvaltas av en styrelse där minst tre personer ska vara fast anställda lärare vid Institutionen. Av stadgarna framgår även att styrelseledamöter och revisorer utses av institutionsstyrelsen.

Stiftelsen arrangerar kurser inom det juridiska området och anlitar bland annat personer anställda vid SU för att genomföra dessa kurser. Omsättningen för räkenskapsåret 2014-07-01-2015-06-30 uppgick enligt Stiftelsens årsredovisning till 9,6 mnkr. Institutionen bedriver uppdragsutbildning inom samma område. Aktuell uppdragsutbildning uppgick under 2015 till 4,6 mnkr enligt årsredovisningen.

Avtal mellan Stiftelsen och SU som reglerar mellanhavandet, exempelvis formerna för fakturering och hur SU:s namn får användas av Stiftelsen saknas enligt erhållna uppgifter.

Riksrevisionens bedömning är att det finns ett närstående förhållande mellan Institutionen och Stiftelsen. Genom det närstående förhållande som finns är det viktigt att ha tydliga gränser mellan verksamheterna i SU och i Stiftelsen. Detta för att säkerställa att universitetets medel används på ett korrekt sätt och att det tydligt framgår i vems regi utbildningen genomförs.

Ett annat väsentligt område är att säkerställa rutinerna för anmälan av bisysslor. Regler om anställdas bisysslor finns i lagen (1994:260) om offentlig anställning, högskolelagen (1992:1434), högskoleförordningen (1993:100) och i villkorsavtalet. Otillåtna bisysslor delas in i tre kategorier; förtroendeskadliga, konkurrerande och arbetshindrande. Av högskoleförordningen framgår att lärare är skyldiga att hålla universitetet underrättat om ämnesbundna bisysslor, vilket även särskilt återges i SU:s interna föreskrifter om bisysslor. Av föreskrifterna framgår även att en anställd inte får utöva verksamhet som konkurrerar med universitetets uppdragsverksamhet. Prövning av bisyssla på SU sker lokalt av prefekt/enhetschef. Dokumentation över anmälda bisysslor inklusive dokumentation av prefektens ställningstagande förvaras lokalt på respektive institution.

Riksrevisionens granskning av bisysslor vid Institutionen visar att flera personer är engagerade i Stiftelsen som föreläsare eller styrelseledamot, däribland prefekten och andra personer i institutionsstyrelsen. Av dessa har endast ett fåtal personer angivit att deras bisyssla omfattar arbete i Stiftelsen. Samtliga anmälda bisysslor har godkänts av prefekt.

Riksrevisionens bedömning är att den nuvarande ordningen där Institutionen själv prövar bisyssla som omfattar uppdrag i Stiftelsen inte är tillfredsställande då det finns risk för jävliktande förhållanden.

Årlig uppföljning för att säkerställa att samtliga anmälningar avseende bisysslor har lämnats in genomförs inte och SU har därmed inte en samlad bild över rapporterade bisysslor för hela universitet. Riksrevisionen bedömer att SU:s rutin för rapportering av bisysslor inte fungerar tillräckligt väl för att ge förutsättningar för uppföljning av att inrapportering sker. Vi har fått information om att det pågår en översyn av formerna för rapportering av bisysslor.

Rekommendation

Riksrevisionen *rekommenderar* att eventuella framtida mellanhavanden mellan SU och Stiftelsen regelbundet följs upp för att säkerställa att transaktionerna är affärsmässiga. SU bör även reglera eventuella mellanhavanden med stiftelsen i ett skriftligt avtal.

Riksrevisionen *rekommenderar* att prövning av bisysslor som omfattar uppdrag i Stiftelsen fortsättningsvis inte prövas på Juridiska institutionen.

Riksrevisionen *rekommenderar* slutligen att SU vidtar åtgärder generellt för att förbättra rapportering och uppföljning av bisysslor. SU bör vidare se över om den nuvarande rutinen är tillräcklig för att undvika risker för jäv samt säkerställa att det inte föreligger risk för förtroendeskadliga bisysslor och/eller konkurrerande bisysslor hos de anställda.

Ansvarig revisor Martin Wärnbring har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Anita Nilsson har varit föredragande

Martin Wärnbring

Anita Nilsson

Kopia för kännedom:

Regeringen

Utbildningsdepartementet